

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2018. évi június hó 28. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

ítéletet:

A másodfokú bíróság a csalás büntette miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 15.B.223/2017/14. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- a vádlott cselekményét a Btk. 399.§ (2) bekezdés a) pontjában meghatározott pénzmosás büntettének minősíti;
- a vele szemben kiszabott büntetést 1 (egy) év szabadságvesztésre és 2 (kettő) év közügyektől eltiltásra súlyosbítja;
- a szabadságvesztést börtönben rendeli végrehajtani, melyből a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra;
- a pénzbüntetés kiszabására és a megfizetésére engedélyezett részletfizetésre vonatkozó ítéleti rendelkezéseket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült 10.000 (tízezer) forint bünygyi költség megfizetésére.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész súlyosbításért, a cselekmény eltérő, szándékosan elkövetett pénzmosás büntetteként történő minősítése végett, valamint súlyosabb büntetés, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása céljából jelentett be fellebbezést.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelenlévő képviselője útján a vádlott terhére bejelentett fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta, és a cselekmény Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 399.§ (2) bekezdés a) pontjában meghatározott pénzmosás büntetteként való minősítésére, illetve próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására tett indítványt. Perbeszédében a védő az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 348.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 352.§ (2) bekezdés b) pontjának II. fordulatában, valamint a c) és d) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlannak találta: az ugyanis hiányos, illetve más vonatkozásban ellentétes az iratok tartalmával és téves ténybeli következtetést is tartalmaz. Ezért a másodfokú bíróság a tényállást - figyelemmel a Be. 352.§ (1) bekezdés a) pontjára - az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

a vádlottal szemben a határozat 2. oldalán 1., 3. és 4. sorszám alatt feltüntetett büntetőeljárások már befejeződtek, azok mindegyikében felelősségre vonták.

1. A Pécsi Járásbíróság a 2017. október 30-án jogerőre emelkedett 23.B.638/2015/95. számú ítéletével - a próbára bocsátást megszüntetve - a 2015. március 16-án megvalósított közokirat-hamisítás büntette és információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettének kísérlete miatt 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte.
2. A Pécsi Járásbíróság a 2017. december 19-én jogerőre emelkedett 10.Bpk.697/2017/5. számú határozatával - a 2016. december 1. és 2017. február 28. napjai között elkövetett - 2 rb. lopás vétsége miatt 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte.
3. A Pécsi Járásbíróság a 2018. január 9-én jogerőre emelkedett 5.B.708/2017/7. számú ítéletével - a 2015. február 15-én megvalósított - gondatlanságból elkövetett pénzmosás vétsége miatt 120 óra közérdekű munkára ítélte (*erkölcsi bizonyítvány - Bf.II.64/2017/4. sorszám alatt*).

A vádlott első alkalommal 2014. november 3-án nyitott lakossági bankszámlát a **zrt1.**i fiókjában,-.....-..... szám alatt. E számlára még ugyanezen a napon 3.840.440 forint érkezett, melyet a vádlott másnap, 2014. november 4-én teljes egészében megpróbált felvenni. A készpénzes kifizetés után azonban a bank 78.022 forint jutalékot számolt fel, így végül 3.757.418 forinthez jutott hozzá (*nyomozati iratok 212. oldal*).

Második alkalommal a vádlott 2015. január 15-én kötött a **zrt2.**i fiókjában pénzügyi szolgáltatások nyújtásáról rendelkező keretszerződést. A-.....-..... számú számlájára 2015. január 19-én érkezett 5.139.400 forint összegű jóváírás, melyből a - 39.400 forint jutalék levonása után - fennmaradó 5.100.000 forintot még azon a napon készpénzben fel is vette (*nyomozati iratok 244. és 251. oldal*).

A szóban forgó számlákra történő átutalások háttérben büntetendő cselekmények elkövetése állott. Mindegyik esetben az, hogy fel nem derített személyazonosságú elkövetők tévedésbe ejtették a mezőgazdasági termékértékesítési szerződések résztvevőit, oly módon, hogy a megtévesztett vevők vagyoni jogi rendelkezése folytán a kialakult vételár végül a vádlott - különböző pénzügyintézeteknél nyitott - bankszámlájára érkezett meg.

A vádlott e cselekmények elkövetésében nem ismeretlen személyek, hanem P. Z. felkérésére vett részt. Ő biztosította számára a számlanyitáshoz szükséges pénzt, illetve az azokról felvett összegeket is neki kellett átadnia, közreműködésének ellenértékét is tőle kapta meg. (*I.rendű vádlott,*

tanú3 tanú vallomása, valamint a felismerésre bemutatásról készült jegyzőkönyv - nyomozati iratok 419-420. és 438-443. oldal, valamint 14. számú tárgyalási jegyzőkönyv 12-13. oldalai, a Pécsi Járásbíróság 5.B.708/2017/7. számú ítéletében megállapított tényállás).

A másodfokú bíróság mellőzte a tényállásból a 4. oldal 7. bekezdésének 1. mondatát, azt tehát, hogy „a bizonyítási eljárás során nem volt megállapítható, hogy a vádlotta folyószámlájára érkező pénz eredetéről tudott volna, azonban a tőle elvárható körütekintést elmulasztotta”, illetve a következő mondat első - „szintén” - szavát. Ugyanakkor a tényállás részének tekintette az 5. oldal 3. bekezdésének 2. mondatától kezdődő részt, mely szerint „biztosították arról, hogy a bankszámla nyitás, illetve a készpénzfelvétel teljesen legális, „nyakukat teszik rá, hogy nem lesz baja”, melyre [a vádlott] rá is kérdezett. P. Z. a felkérést azzal indokolta, hogy takarmány és kukorica vételára érkezik majd a számlájára, azonban korábbi tartozás miatt inkasszó van a saját számláján, ezért szükségük lenne egy olyan személyre, akit hiteltartozás nem terhel. E cselekményért P. Z. készpénzt ajánlott a részére”.

E kiegészítésekkel és helyesbítésekkel a tényállás megalapozottá vált, így az - a Be. 352.§ (2) bekezdése értelmében - irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le, olyan alapossággal, hogy az ügy ténybeli és jogi részleteiben megnyugtatóan állást lehetett foglalni. Törvényesen - a Be. 296.§ (4) bekezdésében írt rendelkezés helyes értelmezésével - járt el, amikor **P.Z.** gyanúsítottként tett előadását bizonyítékként nem használta fel. A szóban forgó vallomás egészét érintően ugyanis - tanúként történő kihallgatása esetén - **P.Z.**t mentességi jog illette meg, ezért a hozzájárulása nélkül azt, illetve annak egyes részeit nem lehetett ismertetni vagy felolvasni.

Ennek ellenére iratellenes volt az a megállapítás, mely szerint a vádlott ismeretlen személy vagy személyek kérésére nyitott bankszámlát. Az e körben rendelkezésre álló adatok egyértelműen arra utaltak, hogy a pénzintézeti szerződés megkötésének a háttérben felismerhető, illetve jól körülhatárolható személy is állott, akinek az azonosítása már a nyomozás során eredményre vezetett.

A vádlott következetes és ellentmondástól mentes nyilatkozatai szerint a .., utca .. szám alatti önkormányzati bérlakásban élő lakószomszédján keresztül került kapcsolatba azzal a Z. keresztnévű férfival, akitől utasításokat kapott az ügyintézésre. Ezt a személyt a Be. 122.§ (1)-(3) bekezdéseinek megfelelő eljárás keretében fényképről kiválasztotta, azt követően, hogy a vele való találkozás részleteiről és a legfontosabb ismertetőjegyeiről számot adott. Így vált ismertté, hogy a vádlott rábeszélésében és utasításában **P.Z.** játszott meghatározó szerepet.

Mindezt **tanú3** mindenben megerősítette, de azonos tényeket tartalmaz a Pécsi Járásbíróság 5.B.708/2017/7. számú jogerős határozata is.

Ezért azok elvetésére, tartalmi hitelességének a megkérdőjelezésére, illetve az egybehangzó adatok bizonyító erejének a kétségbe vonására nem volt indok.

Határozatszerkesztési hiba folytán a múltbeli történések egyes - az 5. oldal 3. bekezdésében írt - mozzanatai a bizonyítékok értékelése közé kerültek. Ezeket a megállapításokat a másodfokú bíróság a tényállás részének, a határozat Be. 258.§ (3) bekezdés c) pontjába illeszkedő elemeinek tekintette.

Ugyanakkor egy másik - a 4. oldal 7. bekezdésében írt - következtetésnek a jogi indokolás körében kellett volna helyet kapnia, miután a gondatlanság enyhébb formájára - a vádlottól elvárható figyelem elmulasztására - történő utalás a cselekmény minősítéséhez kapcsolódó jogi érvekhez tartozik.

Mindez egyben szoros összefüggésben áll a tényállás megalapozatlanságával is, végső soron azzal, hogy az elsőfokú bíróság a releváns múltbeli eseményeket hiányosan rögzítette. Ez a mulasztás az elsőfokú bíróságnak arra a téves jogi álláspontjára volt visszavezethető, mely nem tett különbséget a vád tárgya és a bizonyítás tárgya között, azokat azonos tartalmú fogalmaknak tekintette.

A Be. 2.§ (3) bekezdése értelmében a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz. A (4) bekezdés szerint a bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet.

A büntetőjogi felelősség kérdésében való bírósági döntés személyi és tárgyi kereteit rögzítő alapelvei jellegű fenti szabályozást azonban határozottan meg kell különböztetni a Be. 75.§ (1) bekezdésének a bizonyítás tárgyát érintő rendelkezésétől, mely szerint a bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntető eljárási jogszabályok alkalmazásában jelentősek.

Mindezekből következően a hiánytalan, a büntetőjogi főkérdések szempontjából lényeges körülmények feltárása a jelen ügyben sem lett volna mellőzhető, az erre vonatkozó bizonyítékok ugyanis a nyomozati iratokban hiánytalanul rendelkezésre álltak.

Hasonlóképpen nem volt eljárásjogi akadálya más személy cselekvőségét érintő tények rögzítésének sem, a Be. 2.§ (3) bekezdésének fentebb idézett rendelkezései ugyanis mindössze a meg nem vádolt személy büntetőjogi felelősségének a megállapítását, illetve vele szemben jogkövetkezmények alkalmazását zárják ki.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság - a Be. 352.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti felhatalmazás alapján - a tényállást kiegészítette a **zrt1.**, valamint a **zrt2.**i fiókjaiban lebonyolított pénzügyi szolgáltatások leírásával, illetve azt helyesbítette annyiban, hogy a bankszámlaszerződések megkötésére és a készpénzfelvételekre a vádlott **P.Z.** ráhatására vállalkozott.

Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére.

Cselekményének a minősítése azonban nem felel meg az anyagi büntető jogszabályoknak.

A Büntető Törvénykönyv dogmatikai rendszerében különálló fejezetben szabályozott pénzmosás rövid lényege, hogy törvényi tényállása valamely előcselekményből származó dologra elkövetett járulékos magatartást rendel büntetni. Az előcselekményen diszpozíciószerű magatartás értendő, az tehát, hogy annak keretein belül olyan tevékenység vagy mulasztás történt, mely megfeleltethető egy különös részi tényállásnak. Nem szükséges azonban a minden részletre kiterjedő bizonyítás, elegendő annak igazolása, hogy büntetendő cselekmény valósult meg.

Ennek megfelelően az idegen dologra elkövetett - a Btk. 399.§ (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott - pénzmosás vonatkozásában az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásához csak azt

kell bizonyítani, hogy tudott az elkövetési tárgy „bűnös” eredetéről, pontosabban arról, hogy az büntetendő cselekményből származik.

Ezen túlmenően a törvényhozó büntetni rendelte a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó dologra megvalósított pénzmosást akkor is, ha az elkövető a dolog eredetével azért nincs tisztában, mert ebben a kérdésben gondatlanság terheli. Az elsőfokú bíróság a vádlott büntetőjogi felelősségét ebben a bűncselekményben, a Btk. 400.§ (1) bekezdés b) pontjának II. fordulatában meghatározott pénzmosás vétségében látta megállapíthatónak, bűnösségének formáját pedig a gondatlanság enyhébb alakzatában (hanyagság) jelölte meg. Álláspontja szerint magatartásának lehetséges következményeit azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet, körültekintést elmulasztotta (Btk. 8.§ II. fordulat).

A gondatlanság enyhébb alakzata azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott esetében nem kerülhet szóba. A kiegészített tényállás alapján ugyanis nyilvánvaló, hogy a vádlott tudatában felmerült annak lehetősége, hogy a számla nyitásával és az arra utalt pénz felvételével bűncselekményt valósít meg, hiszen erre vonatkozó kifejezett kérdést is intézett **P.Z.**hoz, aki igyekezett őt megnyugtatni. A cselekmény helyes minősítése érdekében, a bűnösség formájával kapcsolatos eldöntendő kérdésként tehát azt szükséges megválaszolni, hogy a vádlott magatartásának következményeibe belenyugodva, vagy pedig az előre látott következmények elmaradásában könnyelműen bizakodva cselekedett-e. Következésképpen közreműködése eshetőleges szándékként vagy tudatos gondatlanságként értékelendő-e.

Egyes jogirodalmi álláspontok szerint a gondatlanságból elkövetett pénzhamisítás kizárólag a gondatlanság enyhébb alakzatával, a hanyagsággal követhető el. (*Magyar Büntetőjog. Kommentár a gyakorlat számára, 1612. oldal.*) A másodfokú bíróság azonban az alábbiakban kifejtendő jogi álláspontjára figyelemmel nem kívánt állást foglalni ebben a kérdésben.

A több évtizede következetes ítélkezési gyakorlat szerint a tudatos gondatlanság megállapításának feltétele, hogy a bizakodás reális, ténybeli szempontból kellően alátámasztott várakozáson alapuljon; ellenkező esetben ugyanis a véletlenben való pusztá reménykedés már a szándékosság enyhébb formáját, a lehetséges következmények elfogadását jelenti.

Az alkalmi munkát végző vádlott a szegényes lakókörnyezetében élő szomszédjain keresztül ismerkedett meg **P.Z.**-vel, akinek a személyéről, életviteléről semmilyen információval nem rendelkezett. Ennek ellenére három alkalommal is eleget tett a kérésének és - esetenként néhány tízezer forint ellenében - különböző pénzintézeteknél számlát nyitott, majd az arra érkező pénzt felvette. Ennek során fel kellett figyelnie arra, hogy a bankszámlaszerződések megkötését szinte azonnal követte az átutalás is, így nyilvánvaló volt, hogy a nevén lévő folyószámla létesítésére kizárólag a pénz megszerzése érdekében került sor. Ezt támasztja alá az is, hogy azokon később már semmilyen forgalmazás nem történt, a vádlott még a számlavezetési díjat sem fizette meg.

A vádlott előadása szerint **P.Z.** a kérését a vállalkozásával szemben kezdeményezett végrehajtási eljárással, a jogosult által fogatosított azonnali beszédési megbízással magyarázta. Ez azonban legfeljebb egyetlen számla megnyitását indokolhatta volna, hiszen a különböző helyekről érkező átutalásokat - amennyiben azok egyébként jogszerűek voltak - már így is meg lehetett volna szerezni.

A jelen ügyben vizsgált harmadik számlanyitáskor ekként a vádlottnak nyilvánvalóan fel kellett ismernie azt, hogy nem pusztán más személy pénzügyi érdekeinek a kijátszására szolgáló ügyletben vállal közreműködést, hanem olyan jogellenes tevékenységben, melynek hátterében büntetendő

cselekmény húzódhat meg. Ezt a felismerést igazolja, hogy a vádlott már a második alkalommal, a **zrt2.**i fiókjában való számlanyitáskor gyanakodni kezdett, és csak akkor mutatott hajlandóságot az együttműködésre, amikor őt **P.Z.** megnyugtatta. Később azonban ez is kevésnek bizonyult: az **nyrt1.**-el kötött bankszámlaszerződés aláírása előtt már a vádlott volt az, aki - „baj esetén” - feljelentéssel fenyegetőzött.

Nem volt tehát olyan körülmény, mely a vádlott jóhiszemű bizakodását reálisan megalapozta volna. Semmi sem utalt arra, hogy a számára teljességgel ismeretlen **P.Z.** felkérésében, majd a megnyugtatósnak szánt közlésében előadottak hitelesnek mutatkoztak volna; különösen arra vonatkozóan, hogy a szóban forgó személy legális üzleti vállalkozást folytatna. Ezek a kétségek a vádlottat is foglalkoztatták, ennek ellenére - a harmadik számlanyitáskor - teljességgel közömbösnek mutatkozott és belenyugodott abba, hogy az általa, más részére megszerzett pénz büntetendő cselekményből is származhat.

Ez okból a cselekmény helyesen a Btk. 399.§ (2) bekezdés a) pontjában meghatározott pénzmosás büntetnének minősül.

Következésképpen az ezt célzó ügyési fellebbezés megalapozott volt.

A cselekmény eltérő minősítése szükségessé tette a büntetőjogi jogkövetkezmények ismételt áttekintését.

Az elkövetés és az elbírálása között a Büntető Törvénykönyv jelen ügyben alkalmazandó rendelkezései nem módosultak, ezért az elsőfokú bíróság - határozatának 14. oldal utolsó bekezdésében - indokolatlanul foglalkozott az időbeli hatály kérdésével. Miután enyhébb elbírálást eredményező változás nem történt, a Btk. 2.§ (1) bekezdésében írt főszabály szerint a jelen ügyben az elkövetéskor hatályos előírásokat kellett irányadónak tekinteni.

A vádlottal szemben egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés volt kiszabható, melynek a Btk. 80.§ (2) bekezdése szerinti középmértéke: három év.

Súlyosító körülmény a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés, melynek nagyobb nyomatékot adott az, hogy több eljárás időközben a vádlott felelősségre vonásával fejeződött be.

Ez egyben a büntetlen előéletének a súlyát is jelentős mértékben csökkentette. További enyhítő körülmény azonban a kiskorú gyermekről történő gondoskodás.

A bűncselekmény elkövetése óta hozzávetőlegesen három és fél esztendő telt el. Ezen időszak alatt a vádlottal szemben elfogatóparancsot kellett kibocsátani, mely közel négy hónapig volt érvényben. Ugyanakkor az ügyben eljáró hatóságokat nem terhelte mulasztás az eljárási cselekmények foganatosításakor, ezért az időmúláshoz enyhítő hatás nem kapcsolódott. Nem lehetett azonban figyelmen kívül hagyni a bűncselekmény absztrakt tárgyi súlyát, azt a tényt, hogy az elkövetés révén mintegy 3,4 millió forint csalásból származó jogtalan hasznot sikerült realizálni.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság - szem előtt tartva az enyhítő körülmények nagyobb számát - a büntetési tétel alsó határával egyező tartamú szabadságvesztést szabott ki. Álláspontja

szerint a Btk. 79.§-ában megfogalmazott célok eléréshez ez mindenképpen szükséges, más - a Btk. 82.§ (3) bekezdésén alapuló - büntetési nem alkalmazása szóba sem kerülhetett.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében: börtön.

A vádlott terhére bejelentett jogorvoslati kérelem tehát ebben a részében is eredményesnek bizonyult.

A Btk. 85.§ (1) bekezdése értelmében a két évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása akkor függeszthető fel, ha - különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel - alaposan feltehető, hogy a büntetés célja így is elérhető.

Erről a jelen ügyben szó sem volt. A vádlottal szemben már több szabadságelvonással nem járó, nevelő jellegű intézkedés, illetve büntetés került kiszabásra, melyek a jogszabályokkal való sorozatos szembehelyezkedésre, a törvénytisztelő életvezetés hiányára utalnak. Hangsúlyosabbá teszi ezt a megállapítás az is, hogy egy további - a Nyíregyházi Rendőrkapitányságon indult - büntetőeljárás még le sem zárult.

Ez okból a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztésére.

A szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt vádlott méltatlan a közügyekben való részvételre, ezért a másodfokú bíróság - a Btk. 61.§ (1) bekezdése, valamint a Btk. 62.§ (1) bekezdése alapján - két évre eltiltotta annak gyakorlásától.

A szabadságvesztés-büntetésből a vádlott - a Btk. 38.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében - a kétharmad rész kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható. Ugyanakkor a pénzbüntetés kiszabására és a megfizetésére engedélyezett rendelkezéseket a másodfokú bíróság mellőzte.

Ennyiben tehát a másodfokú bíróság - a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján - az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Az egyéb rendelkezések törvényesek voltak, ezért azokat a Be. 371.§ (1) bekezdésében írtak szerint helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 381.§ (1) bekezdésén alapul.

Pécs, 2018. június 28.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 15.B.223/2017/14. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.64/2017/6. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2018. évi június hó 28. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Krémer László s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő